

ANÀLISI D'UN CAS

BREU RESUM

Aquesta activitat consisteix en la visualització d'algunes parts del reportatge "Informe Robinson Pasado presente", basat en la denúncia d'una ex gimnasta al seu ex seleccionador de gimnàstica esportiva per un delictes de presumptes abusos sexuals entre 1978 i 1981.

La dinàmica s'organitza seguint els passos d'un cas judicial:

- » (i) presumpte delictes
- » (ii) presumpte víctima
- » (iii) denúncia
- » (iv) presumpte agressor
- » (v) hi ha cas?

Tot i que en aquest cas encara no hi ha hagut judici. La idea és incidir en per què no hi ha judici i conèixer què diu la llei sobre els delictes prescrits; a més de viure de primera mà els sentiments i els agents del context d'una víctima d'abusos sexuals a la infància en un context esportiu.

OBJECTIUS

- Conèixer de primera mà les vivències, reaccions i sentiments d'una supervivent d'abús sexual infantil a l'esport d'elit.
- Comprendre la dificultat de trencar el silenci per part de les víctimes d'abusos sexuals.
- Identificar les complexitats que envolten els casos d'abús sexual a l'esport.
- Entendre què vol dir que un delicte ha prescrit i les seves conseqüències.
- Debatre sobre els dubtes sense resoldre en els abusos sexuals a l'esport, tot emprant aquest cas com a exemple.

IDEES CLAU

1. La prescripció de delictes de caire sexual a la justícia espanyola.
2. El llarguíssim silenci de les víctimes.
3. La fina línia entre diferents actuacions de l'entrenador: exercir un poder productiu (com portar una gimnasta al zenit del seu esport), o abusar del poder (en aquest cas abús físic, abús psicològic i abús sexual).

DURADA

Mínim 2 hores.

PÚBLIC DESTINATARI

S'aconsella desenvolupar aquesta activitat amb esportistes i entrenadors/es majors de 16 anys.

MATERIAL

- Canal Plus, Informe Robinson Pasado presente:
http://canalplus.es/play/video.html?xref=20130709plucandep_1.Ves

PROCEDIMENT

Pas 1: (i) Reconèixer el presumpte delictes d'abusos sexuals a la infància.

Es visualitzen els següents talls:

- » **12:55 – 14:55** La gimnasta explica els abusos sexuals.
- » **17:25 – 18:45** Un exentrenador, explica el que va veure.
- » **21:07 – 22:02** Una companya de la gimnasta, explica el que va veure.
- » **32:00 – 32:40** Una altra ex gimnasta, explica el que va descobrir.
- » **32:40 – 35:00** La primera companya explica les seves pròpies experiències amb l'entrenador.

Pas 2:

Es fan les següents preguntes al grup i s'inicia el debat:

- » Creus que el actes que s'han descrit són abusos sexuals a la infància?
- » Tots ho són? Per què sí o per què no?
- » Què creus que és abús sexual a la infància?
- » Penses que són veraçs aquests abusos sexuals?
- » Què és el que fa o no fa que siguin veraçs?
- » Creus que hi ha algun indici que els actes sexuals fossin consentits?

Pas 3: (ii) Les víctimes, els seus sentiments i el seu context

Es visualitzen els següents talls:

- » **5:55 – 7:35** La protagonista explica com va començar la gimnàstica.
- » **15:35 – 17:20** Supervivència és oblidar (secret).
- » **20:05 – 21:05** La gimnasta relata la tristesa del passat.
- » **22:05 - 22:40** Explicació de la psicòloga de la UB.
- » **22:43 – 23:35** Una companya explica la por a desvelar (Impossible.)
- » **26:58 – 27:30** La protagonista es comença a adonar del que li ha passat.
- » **43:15 – 47:25** Seqüeles dels abusos – El silenci de dècades – l'amor cap a l'abusador.
- » **49:30 – 50:15** Valentia.

PROCEDIMENT (CONTINUACIÓ)

Pas 4:

Es fan les següents preguntes al grup per continuar amb el debat:

- » Per què les víctimes ho denunciïn ara?
- » Per què no ho denunciaven abans?
- » Per què no guarden silenci de per vida?
- » Com d'important creus que és per a elles que els altres s'ho creguin?
- » Quina és la relació de les víctimes amb el presumpte abusador?

Pas 5: (iii) La denúncia

Es visualitzen els següents talls:

- » **3:40 – 4:20** El Consejo Superior de Deportes (CSD) es posiciona.
- » **41:35 – 42:55** La gimnasta decideix denunciar i les companyes se la creuen.

Pas 6:

Per continuar amb el debat es fan les següents preguntes:

- » Quin és el procediment a seguir per denunciar aquest tipus de casos?
- » S'explica el cas Karate ¹ en el que una noia karateka de 15 anys denuncia els abusos soferts en un gimnàs. La noia va revelar els fets a un professor del seu institut, i aquest va parlar amb la família. L'endemà, la família i la noia van denunciar el cas a la policia
- » Si tu sospitessis d'un cas com aquest el revelaries o denunciaries?
- » Com ho faries?

1: Més sobre el cas Karate: <http://www.abc.es/videos-nacional/20100316/denuncia-adolescente-destapo-caso-541206463001.html>

PROCEDIMENT (continuació)

Pas 7: (iv) Presumpte agressor

Es visualitzen els següents talls:

- » **1:05 - 2:19** L'acusat es justifica
- » **3:21 - 3:35** L'acusat es justifica
- » **8.00 - 12:05** Diverses persones parlen dels mètodes d'entrenament emprats i de com les tractava.
- » **25:44 - 26:50** S'enfada amb la gimnasta perquè es lesiona als JJOO.
- » **28:40 - 31:25** Unes en diuen tracte vexatori, amb insults greus ('puta') ; i altres no.
- » **36:55 - 37:22** Un psicòleg, explica el caràcter de l'entrenador.

Pas 8:

Per continuar amb el debat es fan les següents preguntes:

- » Quina mena d'entrenador creus que és?
- » Quines característiques de personalitat té aquest entrenador?
- » Creus que exerceix un poder productiu per portar la gimnàstica artística femenina espanyola al més alt?
- » Abusa del seu poder com a seleccionador estatal de gimnàstica artística femenina?
- » Podries descriure concretament les accions que el fan un entrenador que exerceix poder de forma productiva i les que el fan un entrenador que abusa del seu poder?
- » Podries posar algun exemple concret del teu entorn? Un entrenador que exerceix poder productiu i un que exerceix abús de poder? ²

Pas 9: (v) Hi ha cas?

Es visualitzen els següents talls:

- » **2:20 - 3:10** La investigació policial

Pas 10:

Tot seguit es pregunta:

- » Ja hi hagut investigació policial però, per què no hi ha judici?
- » Per què aquest delicte sexual ha prescrit?

2: Per a realitzar aquesta pregunta cal conèixer molt bé el grup per tal que no hi hagi acusacions directes entre membres que realitzen l'activitat i la dinàmica es pugui donar en termes de reflexió i no de discussió acusatòria

---

RECOMANACIONS PER A LA DINAMITZACIÓ

CONCEPTES CLAU

- » Prescripció dels delictes sexuals
- » Silenci de la víctima
- » Consentiment sexual
- » Poder productiu i responsable, i abús de poder (abús físic, psicològic i sexual) en l'entrenament esportiu.

PREGUNTES ADDICIONALS

1. Què vol dir que un delicte sexual ha prescrit? A l'estat espanyol els delictes sexuals prescriuen quan la presumpta víctima compleix 20 anys de la seva majoria d'edat, és a dir, als 38 anys.
2. Què fa que una víctima abusada sexualment no trenqui el silenci? És només perquè l'agressor és molt hàbil manipulador o coaccionant psicològicament les víctimes?
3. Quins altres elements creus que poden intervenir a mantenir el silenci de la víctima?
4. Creus que quan té lloc un cas d'abús sexual a l'esport és només la psicologia manipuladora de l'agressor la que facilita que n'hi hagi?
5. Creus que el sistema esportiu i tots els agents que en formem part també tenim alguna mena de responsabilitat en aquest tema?
6. Com està la llei en altres països respecte als delictes sexuals?
7. Sabies que per exemple al Regne Unit aquests delictes no prescriuen i que en els darrers anys s'estan jutjant casos d'abusos sexuals que van tenir lloc durant els anys 60-70-80 (Jimmy Savile- BBC ³; abusos sexuals infantils en un escola de música a Manchester durant la dècada dels 70, 80 i 90 ⁴)

3: <http://www.bbc.co.uk/news/uk-31637320>

4: <http://www.theguardian.com/uk/2013/may/07/manchester-music-schools-teachers-investigation>

Per més informació sobre les dificultats de les víctimes d'abusos sexuals infantils per denunciar podeu consultar aquest article de RTVE

<http://www.rtve.es/noticias/20110425/justicia-examen-para-victima-infantil-abusos-sexuales/424361.shtml>

EINES DE SUPORT

Desenvolupament de la sessió

1. Cal que l'ambient de la sessió sigui relaxat i de confiança, i que els i les participants sentin que poden dir el que pensen en tot moment sense sentir-se coaccionats o jutjats per les seves intervencions. És important no imposar una visió única o moralista en aquesta qüestió mentre s'informa de fets i conceptes rellevants del tema.
2. És important tenir cura de presentar totes les parts implicades en un cas d'abús sexual infantil a l'esport, per exemple, les companyes de la víctima, altres entrenadors, la direcció, els serveis psicològics, massatgistes...
3. És important trencar els mites i estereotips que envolten l'abús sexual infantil, per exemple les frases:
  - » "Si passés en el meu club jo ho sabria"
  - » "Si finalment passa és perquè l'esportista en certa manera ho vol".
  - » "És impossible que aquest sigui un abusador, tothom l'estima i es desvia pel club".
  - » "Qui abusa sexualment d'un infant ha d'estar mentalment malalt i ja se li veu de quin peu calça".
  - » "Si passa i l'esportista no vol segur que ho revelaria, si no ho revela és perquè hi ha alguna cosa més..."

Per treballar el concepte i les accions que constitueixen ser testimoni d'abús sexuals sense ser-ne conscient es pot encoratjar el debat en les següents qüestions

1. Coneixies aquest cas? Vas parar atenció quan va sortir als mitjans?
2. De tot el que s'ha dit que és el que més t'ha cridat l'atenció i per què?
3. Creus veraços els testimonis que denuncien els abusos sexuals d'aquest entrenador?
4. Creus veraços els testimonis que defensen la seva innocència?
5. Creus que podria ser una invenció de l'ex gimnasta per rancúnia o venjança per problemes en el passat?